

Klinisk medicin 6: Obstetrik och Gynekologi 9 hp

Allmänna uppgifter

Kursen ges termin	Termin 10
Betygsgrader	Godkänd (G), underkänd (U)
Utbildningsnivå	Avancerad nivå
Huvudområde	Medicin
Beslutande organ	Programnämnden för läkarprogrammet
Fastställande	2025-06-09

Särskild behörighet

Godkänt betyg på:

- kurserna Basvetenskap 1 – 6, Medicinsk diagnostik med basvetenskaplig integrering, Medicinsk vetenskaplig teori och metod, Klinisk medicin 1 – 3 och Examensarbete i medicin (termin 1–8)
- momenten "Neurologi och rehabiliteringsmedicin", "Psykiatri och beroendemedicin", "Ögonsjukvård och Öron-, Näs- och Halssjukvård (ÖNH)" från kursen Klinisk medicin 4: Neuro, sinnen och psyke.

Student som underkänts på verksamhetsförlagd utbildning (VFU)/motsvarande till följd av att studenten visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, är behörig till nytt VFU-tillfälle först när den individuella handlingsplanen har fullföljts.

Mål

Kursen har fokus på att utveckla kliniska kunskaper och färdigheter inom obstetrik och gynekologi. Målet med kursen är att fördjupa kliniska kompetenser från tidigare kurser inom klinisk medicin. Detta omfattar att utifrån symtom och fynd diagnostisera, initialt bedöma och handlägga vanliga, allvarliga och akuta sjukdomstillstånd samt ordinera farmakologisk och icke farmakologisk behandling. Kursen omfattar också förståelse för hur förebyggande arbete inom sexuell och reproduktiv hälsa stärker hälsan i hela befolkningen. Under kursen fördjupas professionell och interprofessionell kompetens.

Under kursen tränas studenterna i att tillämpa basvetenskapliga och patofysiologiska förklaringsmodeller, samt vetenskapliga, globala, hälsofrämjande och lika villkorsperspektiv på kursens innehåll. Kunskaper, färdigheter och praktiskt utövande av läkarrollen i vårdteamet utgår från evidensbaserad och personcentrerad vård och tränas under klinisk handledning med återkoppling. Färdighetsträningen sker med progression

enligt modellen för nationellt överenskomna Entrustable Professional Activities (EPA).

Lärandemål

Kursens lärandemål relaterar till de nationella målen för läkarexamen i examensordningen inom högskoleförordningen (SFS 1993:100). Lärandemål för kunskap och förståelse är nivåindelade enligt SOLO-taxonomin (S2-S5) och lärandemål för färdighet och förmåga är indelade enligt Millers pyramid M3-M4.

Kunskaper och förståelse

För godkänd kurs ska studenten kunna:

1. Förklara diagnostik, handläggning och orsaker till normala, vanliga, akuta och allvarliga tillstånd inom obstetrik, gynekologi och reproduktionsmedicin (S4)
2. Redogöra för hur exponeringar, levnadsvanor samt vanliga, akuta och allvarliga sjukdomstillstånd, kan innebära risker vid graviditet, och analysera hur dessa kan påverka hälsa på kort och lång sikt (S4)
3. Analysera etiska frågor inom sexuell- och reproduktiv hälsa, obstetrik och gynekologi (S4)
4. Analysera hur obstetriska och gynekologiska tillstånd samt förebyggande åtgärder för att främja sexuell och reproduktiv hälsa påverkar hälsa ur ett nationellt, globalt och hälsoekonomiskt perspektiv samt tillämpa förebyggande åtgärder på individnivå (S4)
5. Förklara hur kön, könsidentitet och sexuell hälsa påverkar den allmänna hälsan samt betydelsen av relevanta författningar, lagar och konventioner avseende sexuell- och reproduktiv hälsa och rättigheter (S4)
6. Analysera individers utsatthet i familj, nära relationer och samhälle (S4).

Färdighet och förmåga

För godkänd kurs ska studenten kunna:

1. Inhämta, tolka, dokumentera och patientsäkert kommunicera anamnes i icke-akuta och akuta situationer inom obstetrik och gynekologi samt rutinmässigt fråga om våld i nära relationer (M4),
2. Genomföra relevant statusundersökning, handgrepp och provtagning, anpassat efter den aktuella situationen (M4)
3. Upprätta en initial plan för primärt omhändertagande, utredning och övervakning av vanliga, akuta och allvarliga obstetriska och gynekologiska tillstånd samt resonera kring utredningsresultatens tillförlitlighet i relation till metodens egenskaper och begränsningar (M3)

4. Förklara utredningsresultat, formulera åtgärdsplan och uppföljning samt genomföra farmakologisk eller icke-farmakologisk behandling i samråd med patienten (M3)
5. Identifiera behov av, samt utföra preventiva och hälsofrämjande åtgärder på individnivå (M3)
6. Samarbeta i grupp och bidra till andra studenters lärande genom att vara väl förberedd, delta aktivt i diskussioner relaterade till kursens innehåll, och använda kollegial återkoppling som verktyg för kompetensutveckling (M4)
7. Bemöta patienter, anhöriga, andra studenter, lärare och personal på ett respektfullt och professionellt sätt (M4).

Förhållningssätt och värderingsförmåga

För godkänd kurs ska studenten kunna:

1. Analysera betydelsen av egna värderingar, empati och ett professionellt förhållningssätt i interaktion med patienter, närstående och medarbetare med särskilt fokus på obstetriska och gynekologiska situationer.
2. Ta ansvar för sitt eget lärande i relation till kursens lärandemål, den framtida yrkesrollen och kunna formulera mål för sin fortsatta kompetensutveckling.
3. Agera och uppträda omdömesgillt och professionellt.

Innehåll

Kursens innehåll är inriktat mot ämnesområdena obstetrik, gynekologi och reproduktionsmedicin. Studenten ska fördjupa sin förmåga till självständigt kliniskt arbete, vetenskaplig analys av kliniska frågeställningar och medicinskt beslutsfattande med hänsyn tagen till patientens situation. I detta ingår också att diskutera den vetenskapliga grunden till gällande riktlinjer samt aktuell forskning och utveckling som pågår för att öka evidensgraden inom området.

Beaktande av juridiska och etiska aspekter vid kommunikation inklusive kommunikation via digitala system ingår. Under kursen fördjupas professionell och interprofessionell kompetens.

Kursen är indelad i fyra moment:

Obstetrik och gynekologi 3,5 hp

Momentet omfattar kunskaper och färdigheter inom områdena obstetrik, gynekologi och reproduktionsmedicin med fokus på normala, vanliga, akuta, och allvarliga tillstånd. Undervisningen innefattar både teori och praktiska övningar samt diagnostiskt test. Tonvikt läggs på symtom och fynd, kliniskt resonemang, diagnostik och handläggning av normala, vanliga, akuta, och allvarliga tillstånd. Stor vikt läggs också vid förebyggande av sjukdom ur ett nationellt och globalt perspektiv. Momentet innehåller även individers utsatthet i familj och samhälle, samt relevanta författningar och lagar av betydelse för sexuell- och reproduktivhälsa och rättigheter.

Verksamhetsförlagd utbildning inom obstetrik och gynekologi 3,0 hp

Momentet innebär VFU inom gynekologiska och obstetriska enheter. Under de kliniska placeringarna tränar studenterna att ta anamnes, utföra adekvat status, föra ett differentialdiagnostiskt resonemang, föreslå åtgärder och initiera behandling hos patienter med vanliga, allvarliga och akuta tillstånd inom respektive område. Därtill fördjupar studenterna sina generiska läkarkompetenser från tidigare kurser med målet att nå ökad självständighet i vårdarbetet. Tonvikt läggs på ökad självständighet i allmän och riktad undersökningsteknik, prioritering av relevanta differentialdiagnoser, utredningsplan, praktisk handläggning i samverkan med patienten och i förekommande fall anhöriga. Momentet omfattar även förståelse för interprofessionellt samarbete genom teamarbete med andra professioner.

Tillämpning och integrering 2,0 hp

Momentet innehåller repetition och integrering av kursens innehåll genom självstudier och formativ bedömning. I momentet ingår även kursens examinationer vilka består av en OSCE samt en skriftlig examination. I samband med examinationen finns tid för självstudier och reflektion.

Professionellt förhållningssätt, ansvar och lärande 0,5 hp

Undervisning, träning och bedömning av ett professionellt förhållningssätt, ansvar och lärande sker löpande under kursen samt specifikt i samband med TBL. Examination (betygsättning) av professionellt förhållningssätt utanför VFU sker i detta moment*, genom löpande bedömning, baserad på programmets kriterier.

Professionellt förhållningssätt i autentiska kliniska situationer bedöms och betygsätts inte i detta moment, utan inom VFU-momentet.

Arbetsformer

Arbetsformer under kursen är:

- Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)
- Teambaserat lärande (TBL)
- Seminarium
- Färdighetsträning
- Simulering
- Föreläsningar

Kursens centrala arbetsformer är verksamhetsförlagd utbildning och verksamhetsintegrerat lärande.

Examination

För att få delta i skriftlig examination krävs godkända obligatorier under kursen inklusive VFU. För tillträde till den praktiska examinationen, OSCE, krävs att 50% av VFU inom gynekologi respektive obstetrik är genomförd.

Obstetrik och gynekologi 3,5 hp

Obligatoriskt deltagande

- Teambaserat lärande (TBL)
- Seminarium
- Färdighetsträning
- Simulering
- Temadag (Våld i nära relationer)
- Diagnostiskt test

Verksamhetsförlagd utbildning 3,0 hp

Obligatoriskt deltagande

- Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Obligatoriska formativa bedömningar

- Löpande bedömning i VFU*

Examination

- Examination i VFU**

Tillämpning och integrering 2,0 hp

Examination

- Objective Structured Clinical Examination (OSCE)
- Skriftlig examination (tentamen)

Professionellt förhållningssätt och lärande 0,5 hp

Obligatoriska formativa bedömningar

- Självvärdering och kollegial återkoppling i TBL

Examination

- Examination av professionellt förhållningssätt*

* Mål för professionellt förhållningssätt bedöms löpande, utifrån bedömningskriterier, i alla sammanhang där student uppträder i sin roll som student eller relaterat till lärosätets eller i sjukvårdens aktiviteter inom utbildningen, i kommunikation och via digitala medier. Vid bristande måluppfyllelse (baserat på relevanta underlag), som därvid framkommer kan examinator underkänna moment PFAL, eller moment VFU (om det bristande måluppfyllelse förekommer i VFU). I sådant fall ska en handlingsplan upprättas.

Vid examination av professionellt förhållningssätt i PFAL och VFU har student rätt till två examinationstillfällen. Vid underkännande av professionellt förhållningssätt i VFU har ett examinationstillfälle förbrukats. För omexamination behöver studenten göra om momentet i sin helhet, med stöd av handlingsplanen. Omexamination av underkänt PFAL-moment görs under en i handlingsplanen specificerad efterföljande kurs.

**) Examination i VFU innebär summativ bedömning utifrån upprepad formativt underlag från VFU. Underlaget utgörs av multipla formativa bedömningar i VFU med stöd av bedömningsinstrument t.ex. MiniCEX, MSF, DOPS, EPA eller Dialoginstrument.

Examinator bedömer om och i så fall hur frånvaro från obligatoriska utbildningsinslag kan tas igen. Innan studenten deltagit i de obligatoriska utbildningsinslagen eller tagit igen frånvaro i enlighet med examinatorns anvisningar kan inte studieresultaten slutrapporteras. Frånvaro från ett obligatoriskt utbildningsinslag kan innebära att den studerande inte kan ta igen tillfället förrän nästa gång kursen ges.

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning (VFU) eller motsvarande om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller

patienternas förtroende för sjukvården riskeras. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett VFU-tillfälle är förbrukat. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt VFU-tillfälle på denna kurs. Om avbrott baseras på allvarlig brist i professionellt förhållningssätt under kursen i annat sammanhang än VFU, underkänns studenten på PFAL-momentet och ett examinationstillfälle är därmed förbrukat. Studenter får inte delta i någon undervisning förrän en handlingsplan har upprättats.

Student som ej är godkänd efter ordinarie examinationstillfälle har rätt att delta vid ytterligare fem examinationstillfällen. Om studenten genomfört sex underkända tentamina/prov ges inte något ytterligare examinationstillfälle. Som examinationstillfälle räknas de gånger studenten deltagit i ett och samma prov. Inlämning av blank skrivning räknas som examinationstillfälle. Examinationstillfälle till vilket studenten anmält sig men inte deltagit räknas inte som examinationstillfälle. Vid examination i VFU har studenten rätt till två examinationstillfällen.

Om det föreligger särskilda skäl, eller behov av anpassning för student med funktionsnedsättning får examinator fatta beslut om att frånga kursplanens föreskrifter om examinationsform, antal examinationstillfällen, möjlighet till komplettering eller undantag från obligatoriska utbildningsmoment, m.m. Innehåll och lärandemål samt nivån på förväntade färdigheter, kunskaper och förmågor får inte ändras, tas bort eller sänkas.

För att genomföra prov kopplat till annat kurstillfälle än det studenten är registrerad på måste studenten ha genomfört motsvarande prov under sitt ordinarie kurstillfälle eller haft förhinder när det provet anordnades.

Övriga föreskrifter

Undervisningsspråk

Undervisningsspråket är svenska men undervisning på engelska förekommer. Omfattningen på den engelskspråkiga undervisningen beror på om kurstillfället erbjuds för inresande utbytesstudenter. Svensk och engelsk litteratur används i kursen.

Lärandeportfölj

Stöd för studentens utveckling inom olika kompetensområden samlas löpande under utbildningen i studentens individuella lärandeportfölj. Kursansvarig institution tillhandahåller information om vilka dokument som ska sparas för kurstillfället.

Schemaläggning

Schemaläggning under kvällar, nätter och helger förekommer.

Kursvärdering

Kursutvärdering genomförs enligt Karolinska Institutets riktlinjer.

Rekommenderad litteratur och övriga läromedel

Ajne, G., Blomberg, M. & Carlsson, Y. (2021) *Obstetrik* (3:dje uppl.). Lund : Studentlitteratur.

Bixo, M., & Poromaa Sundström, I., (2022) *Problemorienterad gynekologi och obstetrik* (2:a uppl.) Stockholm: Liber

Bäckström, T., Kjølhede, P., Kirkegaard, Landgren, BM (2022) *Gynekologi* (3:dje uppl.). Lund : Studentlitteratur.

Casanova, R., Connolly, AM., Goepfert, AR., Hueppchen, NA; Weiss, PM. (2024) Beckmann and Ling's obstetrics and gynecology (9th ed.) American College of Obstetricians and Gynecologists. Philadelphia : Wolters Kluwer

Oats, J., Llewellyn-Jones, D., & Boyle, J. (2023). *Llewellyn-Jones fundamentals of obstetrics and gynaecology* (11th ed.). Amsterdam : Elsevier.

"Obstetrics and Gynecology – online textbook for medical students", open source NFOG Obstetrics and Gynecology eTextbook
<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/opslag-og-vaerktoejer/laereboeger/obstetrics-gynecology/>

Därutöver tillhandahålls kursmaterial, inklusive hänvisning till aktuella vetenskapliga publikationer på lärplattform.